

ความตายและอมตะ ตอน 2

Minsen Concept (นานาสาระ) 11 มกราคม 2567

ความตาย หรือการสูญเสียชีวิต เป็นกระบวนการสำคัญของทฤษฎีการคัดเลือกโดยธรรมชาติ (Natural Selection) เป็นส่วนหนึ่งของวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากได้ มีความเสี่ยงที่จะตายสูง หรือขยายพันธุ์ได้น้อยลง ทำให้ยีนส์ของสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์นั้นลดจำนวนลง ซึ่งยีนส์ที่อ่อนแอจะนำไปสู่การลดจำนวนลงอย่างมาก โดยความสัมพันธ์ผกผันกับความสามารถในการแพร่พันธุ์ คือ สิ่งมีชีวิตที่อายุสั้น แต่แพร่พันธุ์ได้มากก็มี ความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์น้อยกว่า สิ่งมีชีวิตอายุยืนยาว แต่ขยายพันธุ์ได้น้อย

ความตายกับสิทธิมนุษยชน เรื่องสิทธิมนุษยชน ที่เราควรจะมีสิทธิเลือกวิธีการตายของตนเอง ซึ่งอาจหมายถึงการุณยฆาต สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิทางกฎหมายและสิทธิทางธรรมชาติ และสิทธิการตายจึงเป็นสิทธิทางธรรมชาติ ธรรมชาติ กำหนดให้สัตว์และมนุษย์มีสัญชาตญาณในการดำรงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์ของตน และกำหนดสิทธิจะมีชีวิตอยู่ The right to life และสิทธิที่จะตาย The right to die ได้ตามประสงค์ของแต่ละคน ซึ่งเป็นการยอมรับสิทธิในการเป็นเจ้าของร่างกายของตนเอง รวมถึง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจชะตาของตนเอง The right to self determination แต่ในทางด้าน ศีลธรรมและศาสนา ถือว่าการุณยฆาต ไม่ว่าจะทำกับใคร เพราะความหวังดีหรือไม่ ก็ไม่ต่างกับการฆาตกรรมทั้งสิ้น จึงก่อให้เกิดการถกเถียงในสังคม ว่าเราควรให้ความสำคัญกับประเด็นใดในแง่ สุขของผู้ป่วย หรือความเชื่อของสังคม คำว่า การุณยฆาต Euthanasia เป็นคำที่หมายถึง การตายดี ตายสงบ โดยเป็นการตอบสนองต่อผู้ป่วยในระยะสุดท้ายที่ไม่มีหนทางในการรักษา และทุกข์ทรมานจากอาการเจ็บป่วย เป็นวิธีการที่ผู้ป่วยหลุดพ้นจากความทรมาน โดยเสียชีวิตได้อย่างสงบ เช่น การระงับการรักษาเพื่อให้ผู้ป่วยได้เสียชีวิต หลุดพ้นจากความเจ็บปวดของการรักษา เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับ และถูกกฎหมายในหลายประเทศ และการทำการุณยฆาตโดยการให้สารหรือวัตถุแรงให้ผู้ป่วยเสียชีวิต เป็นวิธีที่ถกเถียงกันมาก ในสังคม ยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างสมบูรณ์ และมีเพียง สวิตเซอร์แลนด์ เท่านั้นที่อนุญาตให้ผู้ป่วยจากต่างประเทศสามารถ เดินทางไปเข้ารับการทำการุณยฆาตได้ โดยมีกรอกกฎหมายอนุญาตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 และมีสถาบันเพียงแห่งเดียวในโลก คือ Dignitas Suicide Clinic

ประเทศไทยมี มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ระบุว่า บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้ การดำเนินการตามหนังสือเพื่อแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคล ตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด และให้พ้นจากความรับผิดชอบทั้งปวง

ศาสนากับความตาย พุทธศาสนา เชื่อว่า การเกิดเป็นมนุษย์เป็นเรื่องยาก มนุษย์จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาชีวิตตนเองอย่างเต็มที่ และมนุษย์ประกอบด้วยกายหยาบและจิต เมื่อกายหยาบสูญสิ้นไปจากโลก จิตจะวนเวียนเป็นวัฏจักร ในวัฏสงสารไม่สิ้นสุด การหลุดพ้นจึงมีเพียงการเจริญภาวนา เพื่อการตัดปัจจัยแห่งการเกิดนั้นให้สิ้น ที่เรียกว่าการเข้าสู่กระแสนิพพาน และพิธีกรรม

เกี่ยวกับศพหลายสิ่งสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้วายนมได้เดินทางไปพื้นที่ที่คิดว่ามี เช่น สวรรค์ ฯ และมีการสอนที่เกี่ยวกับการปลงกับกิเลสต่าง ๆ เช่น การสวดอภิธรรม 7 คัมภีร์ เพื่อให้เข้าใจสังขารของมนุษย์ และแนวทางเข้าสู่กระแสนิพพาน โดยเข้าใจถึงเรื่องขันธุ์ ซึ่งจะกล่าวในตอนที 1

ศาสนาคริสต์ เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีบาปติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นบาปตกทอดมาแต่สมัยมนุษย์คู่แรกที่ก่อดผลแอปเปิ้ลแห่งความรู้แจ้ง และการตาย คือ การกลับไปสู่ดินแดนของพระเป็นเจ้า อันเป็นดินแดนนิรันดร์ ซึ่งจะไปได้ก็ต่อเมื่อเราศรัทธาและรับพระบุตร คือ พระเยซู เป็นพระผู้นำ พิธีกรรมจึงเป็นความเรียบง่าย และมองการตายเป็นเพียงชั่วคราวก่อนที่จะไปพบกันอีกครั้งในอาณาจักรของพระเจ้า

อิสลาม มีแนวความคิดคล้ายกับคริสต์ศาสนา แต่เชื่อว่า พระเจ้าทรงกำหนดมนุษย์และกำหนดวันเกิด วันตายไว้ให้แล้ว ชีวิตคนนั้นมีเพียงครั้งเดียว เมื่อตายไปแล้วก็ไม่กลับมาอีก แต่การตายนั้นไม่สูญสลายหายไป เป็นเพียงการผ่านจากโลกหนึ่งไปอีกโลกหนึ่ง มนุษย์ทุกคนจะได้เยือนโลกทั้งสาม คือ ดุนยา อาลัมบัรซัค และอาคิเราะห์ ดุนยา คือ โลกชั่วคราวที่เราอาศัยอยู่นี้ อาลัมบัรซัค คือ โลกที่ผู้ตายไม่อาจพกลั้งใดคิดตัวไปได้วันเพียงความดี 3 ประการตามหลักศาสนา เพื่อรอวันพิพากษา คือ วันกิยามะฮ์ ว่าจะได้อยู่โลกอาคิเราะห์ใด คือ สวรรค์ หรือนรก พิธีกรรมในงาน จึงเป็นความเรียบง่าย และรวดเร็ว ใช้เวลาเพียง 1 วัน

ความตาย คือ ปลายทางสุดท้ายของชีวิตที่เมื่อนึกถึงก็จะใจหาย โดยเฉพาะเมื่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเราเอง หรือคนใกล้ชิด ทั้งที่เป็นสังขารของชีวิต แต่หลายคนจะรู้สึกว่าจะทำอะไร โดยเฉพาะการตายที่เกิดการแข่งลำดับ คือ ลูกตายก่อนพ่อแม่ ความตายจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้มองย้อนกลับไปในอดีตที่ผ่านมา กับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เข้ามาในห้วงเวลาของชีวิต ที่กำลังแปรเปลี่ยนเป็นเพียงความทรงจำ และกลายเป็นเรื่องเล่าสำหรับคนรุ่นต่อไป

การเตรียมการสำหรับความตาย จึงเป็นสิ่งสำคัญ เราสามารถจากโลกนี้ไปด้วยใจที่สงบได้ เพียงแต่เตรียมจิตใจในยามที่สุขภาพดี ให้พึงระลึกถึงความตายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ เป็นการกระตุ้นให้ชวนชวายทำความดี สร้างบุญกุศล รวมถึงฝึกจิตใจรู้จักการปล่อยวาง ไม่ว่าเจ็บป่วย พลัดพราก สูญเสีย รวมถึงความตาย เป็นการวางแผนชีวิตก่อนลาโลก โดยใช้ชีวิตให้คุ้มค่าเพื่อลดทอนใจสุดท้ายที่เป็นสุข การอยู่อย่างมีความหมาย โดยการเข้าใจ มุมมองต่อชีวิต และการทำงาน โดยการเข้าใจว่าเราเป็นใคร มุมมองต่อการทำงานเป็นเรื่องของสิ่งที่เราทำ แต่มุมมองต่อชีวิตเป็นเรื่องของความเชื่อต่าง ๆ ที่เรามี การจัดการสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราเข้าใจความหมายของชีวิตของเราได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงเมื่อร่างกายกำลังบอกลาจากปัญหาสุขภาพตามอายุขัย เราสามารถสังเกตเห็น และเข้าใจรวมถึงเตรียมการเพื่อเผชิญหน้ากับความตายอย่างทรमानให้น้อยที่สุด ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัว และจากไปอย่างมีคุณภาพ

การกล่าวถึงความตายให้เป็นเรื่องปกติที่สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ในสังคม เพราะเรื่องของความตายไม่ได้เป็นเรื่องที่มีแต่ความโศกเศร้า หรือเป็นเรื่องที่อัปมงคล ไม่ควรกล่าวถึง แต่ความตายจะเป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นเรื่องของสุขภาพกายและจิต เราสามารถออกแบบงานศพของเราได้ ควรทำให้ความตายกลับมาอยู่ในกระบวนการคิดของเรามากขึ้น มากกว่าเป็นเรื่องของวัฒนธรรมที่มีการคิดและดำเนินการ โดยคนใกล้ชิดแทนที่จะเป็นตัวเราเอง และเมื่อเรากลับคืนกับความตายก่อนตาย แบบที่ท่านพุทธทาสกล่าวไว้ ความตายก็จะไม่น่ากลัวอีกต่อไป และทำให้เรามีความสัมพันธ์กับความตายได้อย่างสบายใจมากขึ้น ในการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยเองถือเป็นผู้ที่มีสิทธิในการตัดสินใจร่วมกับแพทย์ หรือนุเคราะห์ทางทางการแพทย์ในการ

รักษาพยาบาล ในการยินยอมเข้ารับการรักษามาขึ้นตอนทางการแพทย์ โดยจะต้องรับทราบขั้นตอน ค่าใช้จ่าย ๆ รวมถึงมีสิทธิในการยินยอมเข้ารับการรักษา หรือปฏิเสธการรักษา ซึ่งการปฏิเสธการรักษา อาจจะมาจากการไม่ยอมรับหรือเจ็บปวดจากการรักษา หรือปัจจัยทางการเงิน เพราะไม่ต้องการให้คนที่ตนเองรักต้องลำบาก

หากวันนี้เป็นวันสุดท้ายของชีวิตของเรา ใครคือ คนแรกที่เราอยากจะขอบคุณ และใครคือคนแรกที่เราอยากจะขอโทษ รวมถึง 24 ชั่วโมงต่อจากนี้ไป เราอยากจะทำอะไร เพื่ออะไร นี่เป็นคำถามที่เราควรจะคิดหรือไม่ และหากเราเตรียมการไว้ดีแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ต้องรีบร้อนใน 24 ชั่วโมง และสามารถทำได้เป็นการเตรียมการไว้ก่อนจะดีไหม

ติดตามเรื่องราวอื่น ๆ ได้ใน minsensconcept.com